

PREDKLADACIA SPRÁVA

Na základe § 70 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 350/1996 Z. z. o rokovacom poriadku Národnej rady Slovenskej republiky v znení zákona č. 399/2015 Z. z. a podľa čl. 31 Legislatívnych pravidiel vlády Slovenskej republiky Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo vnútra“) ako ústredný orgán štátnej správy pre Hasičský a záchranný zbor predkladá návrh poslanca Národnej rady Slovenskej republiky Samuela Migal'a na vydanie zákona, ktorým sa dopĺňa zákon č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore v znení neskorších predpisov (tlač 320).

Všeobecne

Cieľom návrhu zákona je nanovo upraviť nároky na poskytnutie rovnošaty a jej súčastí podľa § 33 zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 315/2001 Z. z.“). Nové znenie § 33 sa navrhuje z dôvodu čiastočného dorovnania nárokov príslušníkov Hasičského a záchranného zboru s príslušníkmi Policajného zboru, ale aj z dôvodu inflácie v uplynulých rokoch, v dôsledku ktorej sa hodnota niektorých súčastí rovnošaty zdvojnásobila.

Návrhom sa ďalej spresňuje výpočet priemerného týždenného služobného času príslušníkov Hasičského a záchranného zboru a Horskej záchrannej služby (ďalej len „príslušník“). Z tohto dôvodu sa navrhuje vymedziť, že čas výkonu štátnej služby v jednotlivých týždňoch je možné v období šiestich mesiacov spriemerovať, pričom vypočítaný priemerný týždenný služobný čas vrátane štátnej služby nadčas nesmie prekročiť v období šiestich mesiacov 48 hodín. V rámci tohto obdobia je potrebné určiť, ktoré časy sú časmi vykonávania štátnej služby a ktoré sú časmi odpočinku. V navrhovanom § 97 ods. 3 bolo potrebné určiť časy podľa § 97 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. na účely výpočtu priemerného týždenného služobného času negatívne vymedziť, t. j., že sa tieto časy na účely výpočtu priemerného týždenného služobného času neposudzujú ako výkon štátnej služby. Znamená to, že sa tieto časy budú považovať za čas odpočinku. Čas čerpania dovolenky podľa § 93 ods. 1 prvej a druhej vety a čas podľa § 97 ods. 1 písm. j) prvý bod, nebude možné zaradiť do výpočtu priemerného týždenného služobného času v období šiestich mesiacov, a to z dôvodu, aby sa nezvyšoval služobný čas, ktorý by tieto časy kompenzovali.

Stanovisko

1. V názve návrhu zákona navrhujeme za slovom „ktorým sa“ doplniť slovo „mení a“. Za rímskymi číslami jednotlivých článkov navrhujeme vypustiť bodku.
2. V bode 2 odporúčame slová „a písm. h) až l)“ nahradiť slovami „a h) až l)“ a slová „prvý bod“ nahradiť slovami „prvého bodu“.
3. Čl. II navrhujeme uviesť v znení:

„Čl. II

Tento zákon nadobúda účinnosť 15. októbra 2024, okrem čl. I prvého bodu, ktorý nadobúda účinnosť 1. januára 2025.“.

Medzirezortné pripomienkové konanie

Poslanecký návrh zákona bol predmetom medzirezortného pripomienkového konania, v rámci ktorého boli uplatnené tri zásadné pripomienky Ministerstvom financií Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo financií“) a dve zásadné pripomienky Konfederáciou odborových zväzov Slovenskej republiky (ďalej len „KOZ SR“).

Zásadná pripomienka **ministerstva financií** sa týka doložky vybraných vplyvov, kde je označený negatívny vplyv na rozpočet verejnej správy v ročnej sume 689 tis. Eur, pričom v súlade s § 33 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov sa musia uviesť aj návrhy na úhradu zvýšených výdavkov. Ministerstvo financií žiada, aby sa všetky vplyvy súvisiace s prijatím navrhovanej novely zákona zabezpečili v rámci schválených limitov kapitoly ministerstva vnútra, bez dodatočných požiadaviek na rozpočet verejnej správy.

Ministerstvo vnútra uvádza, že vplyvy na verejné financie budú zabezpečené v rámci schválených limitov kapitoly ministerstva vnútra bez dodatočných požiadaviek na rozpočet verejnej správy. Reálny dopad na rozpočet verejnej správy predstavuje max. 200 tis. Eur, k čomu je ale potrebné zabezpečiť zmeny súvisiacich predpisov a zmeny v informačnom systéme SAP. Z toho dôvodu je potrebné, aby navrhované ustanovenie § 33 nadobudlo účinnosť 1. januára 2025, čo sa zapracovalo do stanoviska ministerstva vnútra.

Druhou zásadnou pripomienkou ministerstvo financií žiada vypustiť úpravu oslobodenia peňažných plnení a nepeňažných plnení od zdanenia daňou z príjmu zo závislej činnosti z dôvodu, že ide o nepriamu novelu zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov. Ministerstvo financií tiež cituje znenie § 5 ods. 5 písm. b) zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov, podľa ktorého predmetom dane nie je nepeňažné plnenie vo výške hodnoty poskytovaných osobných ochranných pracovných prostriedkov podľa osobitných predpisov, osobných hygienických prostriedkov a pracovného oblečenia (napríklad pracovné odevy, uniformy) vrátane ich udržiavania alebo suma, ktorou zamestnávateľ uhradza zamestnancovi preukázané výdavky vynaložené na tieto účely.

Ministerstvo vnútra uvádza, že ide o obdobnú právnu úpravu akú už obsahuje zákon č. 73/1998 Z. z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Železničnej polície v znení neskorších predpisov a zákon č. 35/2019 Z. z. o finančnej správe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Navrhujeme, aby sa predmetnou problematikou zaoberalo pri najbližšej novelizácii zákona o dani z príjmov.

V tretej zásadnej pripomienke ministerstvo financií v § 33 žiada zachovať pôvodnú percentuálnu mieru náhrad pre nepeňažné plnenie na obnovu naturálnych náležitostí. Podľa ministerstva financií sa inflácia prejaví v hodnote rovnošaty a jej súčasti a v prípade navyšovania percentuálnej miery náhrady a neskôr aj v cene rovnošaty dôjde k duplicitnému navyšovaniu náhrad.

Ministerstvo vnútra uvádza, že účelom poslaneckého návrhu zákona je podľa dôvodovej správy čiastočne dorovnať nároky príslušníkov Hasičského a záchranného zboru v oblasti poskytovania rovnošaty a jej súčasti s príslušníkmi Policajného zboru a to s dôrazom na to, že ide o zbory spadajúce pod rovnaký ústredný orgán štátnej správy a plniace základné funkcie štátu, pričom zabezpečenie a ohodnotenie príslušníkov Policajného zboru je dlhodobo na výrazne vyššej

úrovni. Zachovaním pôvodnej percentuálnej miery náhrad pre nepenažné plnenie na obnovu naturálnych náležitostí by sa nenaplnil uvedený účel.

Zásadnou pripomienkou **KOZ SR** žiada, aby sa za naturálne náležitosti, ktoré neboli poskytnuté do 12 mesiacov od uplatnenia nároku na obnovu naturálnych náležitostí poskytla príslušníkovi náhrada v podobe peňažného plnenia a žiada preplatenie neposkytnutých výstrojných súčastí pri skončení služobného pomeru v celkovej výške a nie vo výške 40%. Navrhované poskytovanie náhrad KOZ SR považuje za neprimerané a nedostatočné a uvádza, že navrhovaná zmena nerieši aktuálny stav v poskytovaní výstrojných súčastí/naturálnych náležitostí príslušníkom Hasičského a záchranného zboru.

Ministerstvo vnútra uvádza, že KOZ SR navrhované riešenie, ako to aj KOZ SR uvádza, nesmeruje k reálnemu zabezpečeniu výstrojných súčastí, ale len nepriamo kompenzuje ich neposkytovanie zo strany služobného úradu. Návrh KOZ SR nezohľadňuje reálne možnosti štátneho rozpočtu a ani súčasný systém vystrojovania (zabezpečovania výstrojných súčastí).

Druhá zásadná pripomienka KOZ SR sa týka návrhu zmeny § 97. KOZ SR dlhodobo upozorňuje na porušovanie Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES o niektorých aspektoch organizácie pracovného času (ďalej len „smernica“). Predmetné porušovanie skonštatovali právoplatnými rozsudkami aj sudy. Podľa KOZ SR navrhovaná zmena mení podmienky výpočtu priemerného týždenného služobného času v neprospech príslušníkov HaZZ, kedy vylučuje zo započítania do priemerného týždenného pracovného času obdobia, ktoré sa podľa zákona č. 315/2001 Z.z. považujú za výkon štátnej služby a zavádza na účely výpočtu priemerného týždenného služobného času časové obdobie 6 mesiacov. Podľa názoru KOZ SR predloženou novelou sa smeruje k eliminácii nárokov príslušníkov HaZZ v súvislosti s porušovaním smernice administratívnou zmenou, t.j. zmenou výpočtu priemerného týždenného pracovného času. Zavedenie 6 mesačného časového obdobia pre výpočet priemerného pracovného času je de facto zavedením konta pracovného času pre príslušníkov HaZZ. KOZ SR namieta nedostatočné odôvodnenie tejto úpravy. KOZ SR upozorňuje, že MV SR odmieta legislatívne zmeny, ktoré by zabezpečili súlad vnútroštátnej úpravy s únijskou legislatívou, a to s odôvodnením nedostatku príslušníkov HaZZ, pričom predkladaná legislatívna zmena nezabezpečí vyriešenie chýbajúcich príslušníkov HaZZ, len podľa KOZ SR obmedzí ich nároky v zmysle aktuálne platnej legislatívnej úpravy, čo pravdepodobne povedie k ďalšiemu znižovaniu počtu príslušníkov HaZZ.

Ministerstvo vnútra uvádza, že účelom § 97 ods. 3 je upraviť výpočet priemerného týždenného služobného času príslušníkov. § 97 ods. 1 vymedzuje, ktoré časy sa považujú za časy výkonu štátnej služby, kedy je neprítomnosť príslušníka v štátnej službe ospravedlnená. Smernica obsahuje definíciu pracovného času a času odpočinku, pričom za pracovný čas považuje „akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi a/alebo praxou“ a za čas odpočinku považuje „akýkoľvek čas, ktorý nie je pracovným časom“. Ide o vymedzenie pojmov, od ktorých smernica neumožňuje žiadnu odchýlku a členské štáty nemôžu jednostranne určovať rozsah týchto pojmov. Podľa čl. 2 ods. 1 smernice, judikatúry Súdneho dvora a historických dokumentov sa určuje na základe troch kumulatívnych kritérií, ktorými sú „pracovník pracuje“, „pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa“ a „pracovník vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti“, či sa určité obdobia považujú za pracovný čas. Ak obdobie kumulatívne nenaplní všetky tieto kritériá, považuje sa za čas odpočinku. Pracovný čas a čas odpočinku sa vzájomne vylučujú a neexistuje žiadna prechodná kategória. Z tohto dôvodu napriek tomu, že vnútroštátna legislatíva týkajúca sa príslušníkov reprezentovaná zákonom č. 315/2001 Z.

z. o Hasičskom a záchrannom zbore v znení neskorších predpisov považuje časy podľa § 97 ods. 1 za výkon štátnej služby, v zmysle smernice časy podľa § 97 ods. 1 písm. a) až c) a h) až l) nie je možné a ani sa nesmú považovať za výkon štátnej služby, keďže nenapĺňajú kritériá, na základe ktorých by sa podľa znenia čl. 2 ods. 1 smernice považovali za pracovný čas. Z tohto dôvodu sa musia považovať za čas odpočinku. Nie je teda možné hovoriť o „zmene podmienok výpočtu priemerného týždenného služobného času v neprospech príslušníkov HaZZ, kedy (poslanecká novela) vylučuje zo započítania do priemerného týždenného pracovného času obdobia, ktoré sa v zmysle zákona č. 315/2001 Z.z. považujú za výkon štátnej služby“, pretože tieto obdobia sa podľa čl. 2 ods. 1 smernice za výkon štátnej služby nikdy nepovažovali a ak by sa tak dialo, bolo by to v rozpore s citovaným ustanovením smernice. Ku zmene podmienok výpočtu priemerného týždenného služobného času navrhovanou právnou úpravou nedochádza a ani nemôže dôjsť, keďže v tomto smere vnútroštátna právna úprava súladná so smernicou absentuje a poslanecký návrh je v tomto smere v súlade so smernicou, na ktorú KOZ SR odkazuje.

Zákonník práce pri nerovnomerne rozvrhnutom pracovnom čase obsahuje v § 87 ods. 1 druhej vete obdobnú právnu úpravu akou je navrhovaná úprava požadujúca neprekročenie 48 hodinového priemerného týždenného služobného času v období šiestich mesiacov a v § 87a Zákonník práce osobitne rieši konto pracovného času. Ak by v § 87 ods. 1 išlo o de facto zavedenie konta pracovného času, jedna z týchto úprav by nebola potrebná, pretože by boli totožné. Úprava Zákonníka práce dokazuje, že ide o odlišné právne úpravy s potrebou ich osobitného zákonného zakotvenia. V prípade právnej úpravy konta pracovného času (§ 87a Zákonníka práce) ide o rozsiahlu úpravu s mnohými pravidlami, ktoré je potrebné naplniť pre existenciu tohto inštitútu. Stanovením šesťmesačného obdobia pre výpočet priemerného týždenného služobného času nie je možné adekvátne naplniť požiadavky pre stanovenie konta pracovného času.

Záver

Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky odporúča vláde Slovenskej republiky vysloviť **súhlas** s návrhom poslanca Národnej rady Slovenskej republiky Samuela Migaľa na vydanie zákona, ktorým sa dopĺňa zákon č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore v znení neskorších predpisov (tlač 320) po zapracovaní pripomienok, ktoré sú súčasťou stanoviska ministerstva vnútra, uvedených v predkladacej správe.